

VICTIME ALE TERORII COMUNISTE DR. NICOLAE MERIȘOR (1922-1984)

Între membrii Asociației Foștilor Deținuți Politici din România se numără și medicul Nicolae Merișor, personalitate despre care, din nefericire s-a vorbit prea puțin până acum. Singurul care a făcut-o a fost Gheorghe Penciu, autorul cărții *Medici în recluziune*, în care sunt evocate figurile acelor slujitori ai lui Esculap care, aruncați în închisorile comuniste, “au preferat verticalitatea, în locul blidului de linte cu care îi momeau vânzătorii de țară”¹.

Încercăm să conturăm imaginea botoșăneanului Nicolae Merișor, decupând din biografia sa câteva date. S-a născut la 26 decembrie 1922 la Dăncăuți, județul Hotin, într-o familie de intelectuali, tatăl, Vasile Merișor fiind contabil, iar mama, Alexandra, învățătoare. Adorat de întreaga familie, Nicolae Merișor, pe care familia l-a alintat Coca, nume sub care l-au cunoscut colegii de mai târziu, a fost un copil dotat cu calități intelectuale deosebite, dublate de o sensibilitate specială, care l-au făcut să fie mereu simpatizat și înconjurat de prieteni.

A urmat cursurile școlii primare din Darabani, unde familia sa se stabilise, apoi cursurile Liceului „Grigore Ghica Voievod” din Dorohoi, remarcându-se prin rezultatele școlare deosebite, iar în anul 1943 a fost admis în anul I al Facultății de Medicină din Iași (foto 1). Ca student, s-a distins atât prin dăruirea cu care s-a aplecat asupra studiului medicinei, cât și ca un bun organizator, fapt pentru care a ajuns printre liderii studenților mediciști și ai centrului universitar. În această ultimă și importantă postură, a fost pus în situația de lua atitudine față de evenimentele care se derulau în România, după încheierea celui de Al Doilea Război Mondial, acțiuni ce vizau transformarea țării în stat comunist. Curajul de a-și spune răspicat părerea, de a arăta pericolul în care se afla democrația românească și de a chema la lupta pentru apărarea acesteia, i-au schimbat dramatic destinul, în perioada cea mai frumoasă a vieții sale, aruncându-l fără nici un act de acuzare, în închisorile regimului comunist.

Evenimentele care aveau să marcheze pentru totdeauna viața lui Nicolae Merișor au avut loc în primăvara anului 1946, când se afla în anul al treilea al Facultății de Medicină din Iași. Student eminent, charismatic, membru al organizației de tineret a Partidului Național Liberal și fruntaș al studenților mediciști, el s-a numărat printre cei mai activi susținători ai unității forțelor de dreapta, care, în ciuda tuturor adversităților, spera în reîntoarcerea României la sistemul democratic anterior războiului. Convins că în ciuda ascensiunii forțelor de stânga, susținute de armatele sovietice de ocupație, care prin guvernul condus de dr. Petru Groza, instalat la 6 martie 1945, ajunseseră la conducerea țării, soarta democrației în România nu era definitiv pierdută, el s-a manifestat activ pentru unitatea dreptei, care, în alegerile ce urmau să aibă loc în noiembrie, avea posibilitatea să recucerească puterea. Discuțiile purtate cu colegii în sălile de curs, activitățile realizate în cadrul Asociației Tineretului Progresist Universitar Ieșean² (foto 3?), din conducerea căreia făcea parte, mitingurile spontane sau cele de mai mare amploare la care a participat, l-au adus în atenția organelor represive ale regimului, care l-au supus unei atente monitorizări. Urmărirea sa a devenit tot mai atentă, după ce, la 18 ianuarie 1946, fusese ales, alături de alți doi colegi, să reprezinte interesele celor aproape 300 de studenți mediciști ai anului al III-lea, în fața conducerii Universității³. Această sarcină, în contextul politic al timpului, era deosebit de importantă, cel care și-o asuma având nevoie de inteligență, diplomatie și nu în cele din urmă curaj, calități pe care studentul Nicolae Merișor le dovedise din plin.

Din Procesul Verbal încheiat în urma adunării studenților anului al III-lea al Facultății de Medicină, care consfințea alegerea celor trei colegi care să-i reprezinte, reiese misiunea dificilă pe care aceștia erau datori să o rezolve, în condițiile în care „...până acum așa zișii reprezentanți ai noștri, nu numai că nu au reprezentat pe toți studenții anului, ba chiar au compromis interesele noastre, intrând în conflict și polemici nepotrivite atitudinii pe care totdeauna studenții

¹ Gheorghe Penciu, *Medici în recluziune*, Editura „Vremea”, București, 2001, p. 11.

² Muzeul Județean Botoșani, *Colecția Istorie Contemporană*, doc. nr. 8386, 8387.

³ *Ibidem*, doc. 8388.

au adoptat-o în susținerea doleanțelor lor⁴. Fără să detalieze lucrurile, Procesul Verbal lăsa să se înțeleagă faptul că viața universitară era bulversată de ruperea unității studențești, de apariția a numeroși oportuniști care își schimbaseră atitudinea și pactizaseră cu „spiritul vremii” sau cu „noul val” al viitorului democrației românești.

În toamna anului 1945, acțiunile comuniștilor, încurajate de prezența trupelor de ocupație sovietice, de eliminare din viața publică a forțelor de dreapta și de acaparare a puterii, devin tot mai agresive. Îngrijorarea față de sensul în care evoluau evenimentele, a cuprins și studențimea ieșeană. În acest context, liderii studenților democrați, între care se aflau Segiu Iacovlov și Nicolae Merișor, colegi de an, se vor implica în mobilizarea colegilor lor la acțiunile vizând stoparea accesului la putere a comuniștilor și sovietizarea țării.

Într-un document evocator al atmosferei din mediul universitar ieșean din toamna anului 1945, trimis doamnei Nina Ionescu, sora lui Nicolae Merișor, de medicul Nicu Ioniță, asistent universitar în acea perioadă, și el victimă a terorii comuniste, este surprins un asemenea moment: „Într-una din acele zile, în amfiteatrul plin, așteptam venirea profesorului pentru a ne ține cursul. În larma provocată de discuțiile dintre colegi, se desprinde o voce puternică, cu emoție în glas care a curmat larma: „Fraților, părinții noștri au luptat și s-au jertfit pentru întregirea țării și au făcut România Mare, noi ce trebuie să facem acum, să asistăm pasivi cum ni se ciunțește țara? Tăcerea s-a lăsat adânc în amfiteatru. Vocea lui Coca Merișor electriza asistența, dar imediat, un coleg agitator a încercat să răspundă: „istoria are astăzi un alt curs și...” dar n-a mai terminat vorba pentru că o altă voce mai puternică și impetuoasă, vocea lui Sergiu Iacovlov, colegul și bunul prieten al lui Coca Merișor: „Numai dacă vom fi uniți, vom reuși să ne opunem încercărilor forțelor străine care încearcă să schimbe fața României”⁵.

Ieșirile publice ale celor doi nu puteau fi tolerate de cei care, având de partea lor sprijinul ocupanților sovietici, uzau de toate mijloacele, de la șantaj până la crimă, pentru a accede la puterea absolută în stat. Primul care a căzut victimă acestora a fost Segiu Iacovlov, ucis în noaptea de 19-20 martie în 1946, în curtea Spitalului „Sf. Spiridon” din Iași.

Din documentele păstrate de sora acestuia, Nadia Atanasiu, din București (decedată în anul 2009), pe care am reușit să le studiem, reiese faptul că uciderea lui Sergiu Iacovlov a fost un act premeditat. Fiu al avocatului Ioan Iacovlov, fost primar al Botoșanilor, lider al studenților național-țărăniști ieșeni, cu o priză extraordinară în rândul tineretului studios, el devenise unul dintre adversarii politici pe care comuniștii trebuiau să-i anihileze. De mai multe ori, întrunirile politice organizate de tinerii național-țărăniști ieșeni la care era prezent și Sergiu Iacovlov au fost tulburate de grupuri de agitatori. La o ultimă întrunire, ținută în seara zilei de 19 martie 1946, la plecarea, participanții au fost atacați de un grup de huligani. Refugiat în curtea Spitalului „Sf. Spiridon”, Sergiu Iacovlov a fost împușcat de un gardian și lăsat să moară, deși spitalul se afla alături, iar intervenția rapidă a medicilor l-ar fi putut salva.

Moartea sa a stârnit stupeoare și mânie în rândul studențimii ieșene. Facultatea de Medicină și-a suspendat cursurile, iar mii de elevi, studenți, profesori, precum și oameni de toate vârstele au trecut în pelerinaj prin fața catafalcului depus în fața Bisericii „Sf. Spiridon”. Înainte ca sicriul cu trupul neînsuflit să fie imbarcat în mașina care avea să-l ducă la Botoșani, unde a fost înmormântat, Nicolae Merișor i-a adus un ultim omagiu, în care a subliniat dragostea nețărmurită a lui Sergiu Iacovlov în viitor și dăruirea sa totală pentru cauza României. Cuvântarea sa a constituit, așa cum nota medicul Nicu Ioniță, un îndemn, un jurământ și în același timp un avertisment profetic pentru generația sa, care în curând avea să se confrunte cu forțele răului, cu cea mai cruntă represiune cunoscută în istoria României⁶.

Condamnarea hotărâtă a asasinării prietenului său și curajul de a face public acest fapt, a fost momentul care a decis soarta studentului Nicolae Merișor. La puțin timp după înmormântarea lui Sergiu Iacovlov, el a fost arestat, ținut în arestul Poliției ieșene, apoi încarcerat, fără a avea vreo condamnare, pentru aproape un an, în închisorile Jilava (foto 4), Pitești și Aiud (foto 5).

⁴ *Ibidem*.

⁵ Dr. Nicu Ioniță, *In Memoriam*, Muzeul Județean Botoșani, *Colecția Istorie Contemporană*, doc. 8504, f. 2.

⁶ Idem, pag. 4.

Calvarul anchetelor, mutarea dintr-un penitenciar în altul, imposibilitatea de a lua legătura cu familia și mai ales incertitudinea în privința a ceea ce i se putea întâmpla, l-au marcat profund pe tânărul student, care a continuat însă să speră în dovedirea nevinovăției sale.

Eliberarea din închisoarea Aiud, survenită în august 1947⁷, fără consemnarea lunilor de detenție în cazierul judiciar, a părut a fi dovada, fără echivoc, a înscenării căreia îi căzuse victimă, fapt pentru care, în același an a fost reînmatriculat. Cu ajutorul colegilor, cu concursul binevoitor al profesorilor și printr-un extraordinar efort de voință, reușește să recupereze cursurile predate în lunile de detenție și să susțină examenele restante din anii III și IV de studii, reintegrându-se în viața studențească.

Din nefericire însă, la puțin timp după terminarea ultimului an de studii, înaintea susținerii examenului de licență, în urma unui denunț calomnios făcut de dr. It. Barth, medic al Poliției din Iași, este din nou reținut și fără anchetă sau drept la apărare, condamnat la un an de temniță, pedeapsă administrativă. Locul ispășirii pedepsei a fost de această dată Canalul Dunăre-Marea Neagră, unde a fost repartizat ca felcer în infirmeria destinată deținuților, fapt ce l-a ajutat suptore mai ușor condițiile ingrate de viață și să reziste perioadei de detenție.

După eliberare, a lucrat mai mulți ani în cadrul Sanepidului Central din București⁸, ca personal auxiliar, fără a renunța la ideea de a-și definitiva studiile, deși faptul că fusese de două ori închis, era un argument peste care factorii de care depindea rezolvarea acestei probleme puteau trece cu mare greutate. Merită a fi amintit aici sprijinul pe care l-a primit din partea fostului său coleg de facultate, dr. I. Hăulică, la recomandarea căruia, prof. dr. Daniel Danielopolu, directorul Institutului de Fiziologie Normală și Patologică din București, l-a angajat în cadrul Secției Antiepidemice a Sanepidului Central din București, încurajându-l și susținându-l apoi în demersurile pentru reinscrierea la Facultatea de Medicină și finalizarea studiilor.

În anul 1955, în urma mai multor memorii, Ministerul Învățământului aprobă reînmatricularea fostului student Nicolae Merișor, Institutul de Medicină Iași, fiind de acord cu transferarea, la cererea acestuia, la Facultatea de Medicină Generală din cadrul Institutului Medico-Farmaceutic București. În urma analizării situației școlare trimise de instituția ieșeană, în toamna anului 1956, Nicolae Merișor este reînmatriculat în anul al VI-lea de studii, iar după susținerea examenului de licență, în septembrie 1957, obține diploma de medic (foto 6).

A profesat, cea mai mare parte a carierei de medic la Dispensarul din Păulești-Prahova, bucurându-se de stima pacienților și aprecierea colegilor. A murit, după o grea suferință, la 26 august 1984, la doar 62 de ani, ducând cu el, în lumea de dincolo, dezamăgirea față de o lume în care nedreptatea nu este doar o vorbă, demn în fața suferinței ca și în fața tuturor înprejurărilor care i-au întors destinul. Și a rămas în amintirea tuturor celor care l-au cunoscut, așa cum spune fostul său coleg de facultate, prof. dr. I. Hăulică, de la U.M.F. Iași, „*un Om adevărat, care a avut îndrăzneala de a fi și a se comporta altfel decât mulți dintre noi*”.

LES VICTIMES DE LA TERREUR COMMUNISTE: DR. NICOLAE MERIȘOR (1922-1984)

(Résumé)

Notre étude met en évidence un aspect de la lutte des forces démocratiques de Roumanie, d' les années 1945-1947, contre les forces politiques de gauche conduites par les communistes qui sous la protection des armées soviétiques d'occupation, actionnaient pour la transformation de pays en état communiste.

Son personnage principale est Nicolae Merișor, l'étudiant en médecine à Iași, arrêtés et détenus sous condamnation pour deux ans dans les prisons roumaines plus terrible: Jilava, Pitești, Aiud et canal Dunăre – Marea Neagră.

⁷ Muzeul Județean Botoșani, *Colecția Istorie Contemporană*, doc. 8391.

⁸ Idem, doc. 8400.

Semnătura studentului
Merișor

**INSTITUTUL DE MEDICINĂ
DIN IAȘI**

Nr. Matricol 6200 / 1943
D- Merișor V. Neculai
născut la 4 Decembrie 1922
în Tomcăneți jud. Holotiv
este student în anul VI al Facultății de Medicină Umană - Secția Medicină Generală
Decan, _____
Secretar General, _____
Nr. _____
din registrul cărților de student.

Foto 1

Carnetul de student – Merișor V. Neculai

UNIVERSITATEA DIN IAȘI
Tineretul Progresist Universitar Ieșean
No. 114
I. Iași, luna Aprilie anul 1945

ORDIN DE SERVICIU .-

Domnul MERISOR NICOLAE, Student al Facultății de Medicină din Iași-Alba-Iulia, merge la București pentru a reprezenta interesele studenților Universității din Iași. Deasemenea se va prezenta M.T.P.R.-ului pentru a lua instrucțiuni necesare Societății "Tineretul Progresist Universitar Ieșean" ce a luat ființă .-

Pleacă azi 26 Aprilie 1945, întorcându-se după perminarea misiunii.-

PRESEDINTE
Vasileoiu Diomid
Vasileoiu

Secretar
Ciobanu I. Alexandru
Ciobanu

Foto 2

Ordin de serviciu eliberat lui Merișor Nicolae,
de către Organismul de Securitate al Universității Ieșean

PROCES-VERBAL.

Astăzi 18 Ianuarie 1946.

Subsemnații studenți ai anului III al Facultății de Medicină din Iași, ținând seama de faptul că până acuma, în diferite ocazii, când studenții anului nostru au trebuit să fie reprezentați în fața autorităților universitare, având în vedere că până acum așa ziii reprezentanți ai noștri, nu numai că nu au reprezentat pe toți studenții anului, ba chiar au compromis interesele noastre, intrând în conflicte și polemici nepotrivite atitudinii pe care totdeauna studenții au adoptat-o în susținerea doleanțelor lor, ne-am întrunit astăzi pentru a alege definitiv trei colegi, cari să ne reprezinte de drept oriunde ar fi nevoie.

Ședința a avut loc ~~la Facultate~~ în amfiteatrul mare al Facultății de Medicină, unde s'a procedat la vot secret, obținându-se următorul rezultat:

1. Colegul <u>Harnagea Emil</u> a obținut	115 voturi
2. „ „ <u>Merișor Neculai</u> „	75 „
3. „ „ <u>Romanescu Gh.</u> „	40 „
4. „ „ <u>Levișchi Mihai</u> „	38 „
5. „ „ <u>Levișchi Eugen</u> „	30 „

Au fost declarați aleși colegii: Merișor Neculai, Harnagea Emil și Romanescu Gheorghe, cari ne vor reprezenta de azi înainte, fiind în asentimentul întregului an.

Prezentul act va fi prezentat Domnului Decan al Facultății de Medicină, cu rugămintea de a recunoaște alegerea noastră.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal în două exemplar

XXXXXX

SEMNAȚURILE PE ANEXA PREZENTULUI PROCES VERBAL.

XXXXXX

Subsemnații reprezentanți aleși ai anului III al Facultății de Medicină, ne obligăm prin subscrierea prezentului Proces-Verbal, a reprezenta în mod leal și demn interesele tuturor colegilor noștri de an, ori de câte ori va fi nevoie.

Foto 3

Procesul verbal încheiat în 18 ianuarie 1946 în urma constituirii comitetului reprezentativ al studenților din anul III a Facultății de Medicină din Iași.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE PENITENCIARUL JILAVA	SECRET SECRET
Nr. 13393 din 13/1 1958	
Către	
MERIȘOR V. NICOLAE Str. Gl. Zaharia Petrescu Nr. 10 Raionul Lenin - BUCUREȘTI.	
Vă rugăm să binevoiți a vă prezenta la această unitate în orice zi de lucru dela orele 8 - 12 pentru a ridica obiectele ce le-ați avut depuse la încarcerarea dvs. -	
UNITATEA	Sef Contabil, <i>H. Ionescu</i>

Foto 4

Adresa Administrației Penitenciarului Jilava către dr. Merișor V. Nicolae prin care se adeverește încarcerarea acestuia aici.

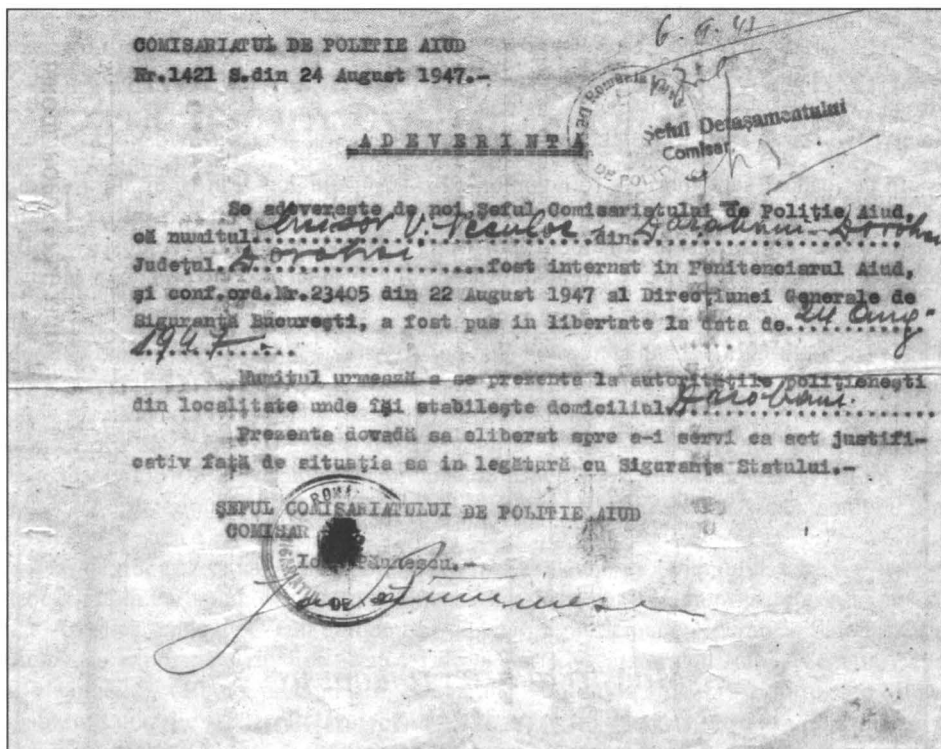

Foto 5

Adeverința eliberată lui Nicolae Merișor de către Comisariatul de Poliție Aiud prin care se confirmă încarcerarea acestuia la Penitenciarul Aiud.

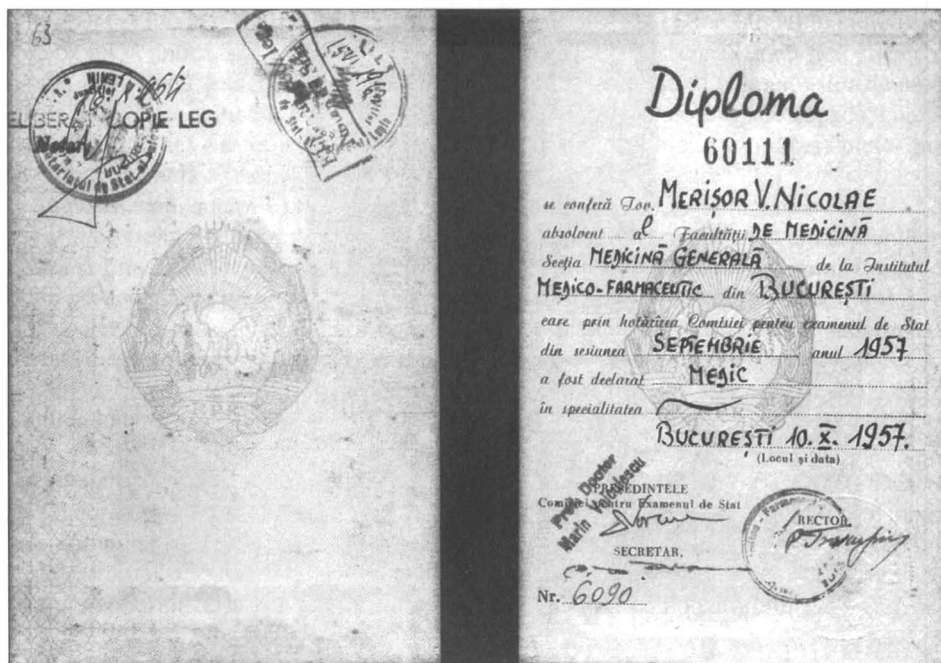

Foto 6

Diploma de absolvire a Facultății de Medicină a Institutului Medico-Farmaceutic din București a dr. Nicolae V. Merișor